

[Raunkjær.]
tes langvejs fra. Nu derimod slutter man sig sammen i Mergelselskaber, naar man har fundet og erhvervet et godt og kalkrigt Leje, og der sluttet derefter Overenskomst med en Entreprenør, som ved Hjælp af Nutidens moderne Hjælpemidler, Gravemaskiner, Mergelbaner, og hvad dertil hører, oparbejder Mergelen og transporterer den ud over et stort Omraade.

Naar nu Merglingen overalt — og det kan man jo sige — har baaret rige Frugter, vil det selvfølgelig være af den allerstørste Betydning, at dette Kultiveringsarbejde fortsættes, ikke mindst i disse for Landbruget vanskelige Tider. Og det vilde være særdeles ønskeligt, om det kunde blive muligt at udvide dette Arbejde.

Nu viser det sig, at Mergelselskaberne i Øjeblikket har alvorlige Vanskeligheder at kæmpe med, navnlig denne, at en Del af Medlemmernes Betalingsevne svigter, saaledes at det solidariske Ansvar maa gøres gældende overfor Selskabets øvrige Medlemmer. Det er nemlig saaledes, at for de enkelte Medlemmers Gæld til Selskaberne for den modtagne Mergel kan der under de bestaaende Tilstande ikke opnaas anden Panteret end efter de øvrige Prioriteter i Ejendommene. I Tilfælde af Tvangssalg eller Tvangsakkord vil denne sidste Prioritet meget ofte bortfalde, og saa staa man overfor det fuldkommen urimelige Forhold, at naar en Kreds af Landmænd har sluttet sig sammen om et saa nyttigt Foretagende som Gennemførelse af fælles Mergling af deres Jorder, kan det ende med, at Fordelene paa Grund af Tvangssalget eller Tvangsakkorden tilfalder de øvrige Panthavere eller den nye Ejer, medens Mergelselskabets solidarisk forpligtede Medlemmer maa betale ekstra, hvad Mergelen til den vedkommende Ejendom har kostet. Det er givet, at dette Forhold har skabt store Vanskeligheder for de bestaaende Mergelselskaber, og det truer i Øjeblikket med helt at standse Oprettelsen af nye Selskaber. Det vil selvfølgelig være overordentlig uheldigt og skadeligt, ikke alene for Landbrugets, men for hele Landets Økonomi, hvis et Grundforbedringsarbejde af saa fundamental Betydning som Merglingen ikke vil kunne fremmes i normalt Tempo, eller at det maaske helt maa standse. Det er derfor særdeles velbegrundet, at den højtærede Landbrugsminister har stillet Forslag om visse Begunstigelser for disse Selskaber; og i de interesserede Landbrugs kredse, navnlig i Nord-, Midt- og Vestjylland, vil man være taknemmelig for det Initiativ, her er taget, særlig hvis Arbejdet

med dette Lovforslag kunde ske i et saa hurtigt Tempo, at det i alt Fald kunde lykkes at gennemføre en saadan Støtteforanstaltning i den indeværende Rigsdags-samling.

Lovforslagets Enkeltheder vil det formentlig være mest formaalstjenligt at underkaste nærmere Prøvelse i et Udvalg, hvor den højtærede Minister ifølge sine Udtalelser ved Lovforslagets Fremsættelse vil kunne give yderligere Oplysninger af Betydning, bl. a. om en Række Udtalelser fra vore Kreditforeninger. I Lovforslaget er optaget Hovedbestemmelserne i Lov af 9. Juli 1920 om Afstaaelse af Grund til flyttelige Mergelspor m. m., og denne Lov foreslaas saa her efter ophævet. Men Forslagets Tyngdepunkt ligger afgjort i § 1, hvorefter Landbrugsministeren bemyndiges til at give Mergelselskaber følgende Begunstigelser: Ret til at fordre Arealer afstaaet til midlertidig Brug ved Anlæg og Drift af Spor, derunder ogsaa til Afæsningspladser for Mergel, samt til at føre Sporene over eller under offentlige Veje og Jernbaner. Denne Ret kan dog kun indrømmes for et Tidsrum af højst 10 Aar for Afstaaelse til Spor og højst 5 Aar for Afstaaelse til Afæsningspladser. Denne Bestemmelse her i Lovforslagets § 1 er jo en Overførelse fra Loven af 9. Juli 1920; men under Punkt b) i § 1 kommer saa det nye og det vigtigste i det foreliggende Lovforslag, nemlig at Landbrugsministeren bemyndiges til ogsaa at lade denne Bevilling til Mergelselskaberne omfatte følgende Begunstigelser:

„Fortrinsret som for kommunale Skatter i de ved Merglingen grundforbedrede Ejendomme for de Bidrag til Udgifterne ved Merglingen, hvormed der er givet Mergelaftagerne Henstand. Denne Fortrinsret kan dog kun indrømmes for et Tidsrum af højst 15 Aar.“

Det vil med andre Ord sige, at i Fremtiden, dog begrænset til højst 15 Aar, rykker Selskabernes Tilgodehavender frem foran alle andre Prioriteter i de vedkommende Ejendomme. Vi rører jo her ved et uhyre vigtigt Forhold i hele vor Realkreditordning, og jeg vil derfor for mit Vedkommende forbeholde mig min Stilling, indtil jeg har set Udtalelserne fra Kreditforeningerne. Det er, som den højtærede Minister fremhævede i sin Fremsættelsestale, i og for sig ikke noget nyt Princip, der er Tale om at indføre her, idet det tilsvarende Princip, nemlig Adgangen til Fortrinsret, findes i vor Vandløbslovgivning. Men det er dog klart, at en saadan Fortrinsret, der skyder en Fordring ind foran alt bestaaende tinglæste Prioriteter,